

Persbericht 38CC

30 juni 2015

Panopticum Berlin

Deze zomer doet een bijzonder rondreizend museum Delft aan. *Panopticum Berlin* strijkt neer in expositieruimte 38CC. Daar vormen tekeningen en grafiek uit deze alsmaar groeiende collectie van Wim Hardeman en Onno Schilstra één doorlopend fries. Voor het eerst tonen zij ook hun diepdrukgrafiek. Indrukwekkende voorstellingen van gebouwen en indringende portretten van mensen wisselen elkaar consequent af. En dat alles in zwartwit. Of in wit-zwart. De intrigerende wisselwerking tussen de kale, lege architectuur en de mens zelf is voor 38CC aanleiding om dit kunstenaarsduo uit te nodigen voor een tentoonstelling. Zaterdag 4 juli om 16.00 uur zal schrijver en journalist Hans Maarten van den Brink de tentoonstelling openen.

Sinds 2006 werken Hardeman (1958) en Schilstra (1961) vanuit Amsterdam en Berlijn aan hun gezamenlijke project *Panopticum Berlin*. Waar Hardeman mensfiguren met wit krijt en inkt op zwart papier aanbrengt, tekent Schilstra met zwarte inkt op wit papier architectonische voorstellingen van uitgestorven bibliotheken, ziekenhuizen en gevangenissen. Door telkens architectuur met mensen te combineren, ontstaat de suggestie dat er een verband bestaat tussen die twee. Zo proberen de makers grip te krijgen op de psychologie van het *panopticum*.

De term *panopticum* dateert uit de 18e eeuw. Destijds werd het gebruikt voor een nieuw gevangentype. Daarin werden alle gevangenen vanuit één centraal punt bewaakt en geobserveerd, zonder dat zij zelf de bewakers konden zien. Wetend dat ze permanent in de gaten worden gehouden, zouden de gevangenen zich vanzelf beter gaan gedragen, zo was de gedachte. Dat principe bleek zich ook goed te laten toepassen op psychiatrische inrichtingen, scholen en kazernes.

Een eeuw later is *panopticum* synoniem voor tentoonstellingsruimten voor curiosa en wassen beelden. Soms waren het reizende rariteitenkabinetten, soms kermisattracties waar *freaks of nature*, exotische dieren en zelfs hele uitheemse volksstammen werden vertoond. Tot op de dag van vandaag werkt de panoptische geest op een subtiele manier door in de wijze waarop onze samenleving wordt ingericht en hoe mensen zich daarin gedragen.

Voor Hardeman en Schilstra is Berlijn de stad die de tweeslachtigheid van de panoptische cultuur belichaamt: in Berlijn gaat het hoogtepunt van de Europese cultuur naadloos over in haar dieptepunt. De bewonderenswaardige panoptische wil van de mens om de wereld te begrijpen, wetenschappelijk te onderzoeken en te verbeelden in verfijnde kunst, sloeg er om in de moorddadige wil om, wetenschappelijk en technologisch geruggesteund, de mensheid te overheersen. Hoewel sommige plekken en personages in hun tekeningen daadwerkelijk uit Berlijn komen, vinden zij hun motieven ook elders op de wereld. *Panopticum Berlin* kan overal zijn.

Expositie *Panopticum Berlin* is van 4 juli t/m 30 aug 2015 te zien, wo t/m zo 13 -17 uur, Hooikade 13, Delft. 5 minuten lopen station Delft.

Meer informatie: www.38CC.nl of Coen de Jong, organisator 38CC: 06 381 295 25.